

teoretisk bevis, samt i sit lyrisk opstemte begejstringsudbrud for den internationale guldfods afskaffelse (s. 123). Paa andre punkter kan forfatteren nærme sig det dilettantiske, saaledes i sin tro paa, at det er muligt for banksystemet ikke alene at tilpasse priser og omkostninger for samfundet som helhed, men ogsaa ved hjælp af kreditdiscriminering at nivellere de forskellige industrigrenes relative profit (s. 67—68) — i hvilken forbindelse monopoler og prisaftaler overhovedet ikke nævnes.

Trods ovennævnte mangler er Adarkars bog dog en nyttig tilvækst til den pengeteoretiske litteratur — et omraade, hvor man er taknemlig for selv ufuldkomne tilløb til at klarlægge forbindelsen mellem mange, ofte direkte modstridende, men næsten altid beslægtede teorier.

Ebbe Groes.

R. Kristensson: OMKOSTNINGER I BEDRIFTSØKONOMISK TEORI OG KALKULATION. H. Aschehoug & Co. 1936. 344 S.

Forfatteren, der er svensk Ingeniør og Docent i Driftsøkonomi ved den nyoprettede Handelshøjskole i Bergen, er i nærværende Arbejde stærkt præget af svensk og delvis tysk Tankegang, medens andre Retninger indenfor Faget ikke er berørt i tilsvarende Udstrækning; saaledes refereres Jantzens Arbejde fra 1919 indgaaende, medens de senere Arbejder kun kendes meget lidt; af amerikanske Forfattere indenfor Omraadet berøres Fortalere for standard-cost og Budgetregning ikke.

Indenfor det saaledes begrænsede Omraade behandles nogle af de centrale Problemer; Forfatteren omtaler S. 39 Schmalenbachs Hovedregel: »Die günstigste Beschäftigungsgrad liegt allgemein gesprochen immer da, wo Preis und Grenzkosten je Einheit sich decken« og udtaler S. 40, at »Reglen strider mod sund økonomisk Prispolitik«, hvorefter han opstiller som sin egen Regel: »Maksimal Gevinst opnaas i Regelen ved et Punkt, hvor Forøgelse i Omsætningsværdi er lige saa stor som den totale Forøgelse i Omkostningssum«. Læserne vil bemærke, at i det første Tilfælde er Efterspørgselskurven forudsat parallel med Mængdeaksen, hvilken Forudsætning man er gaaet bort fra i det andet Tilfælde.

I Stedet for denne efter min Opfattelse ikke videre frugtbare Diskussion vilde det have været værdifuldere, om man havde undersøgt, hvorledes Reglerne er anvendt i Praxis, og i Særdeleshed om man ikke i de nuværende Tider maa antage, at den enkelte Virksomheds Efterspørgselskurve paavirkes af de stedfundne Salg til lavere Pris, saaledes at Fremgangsmaaden i Alm. maa anvendes og bliver anvendt med et vist Forbehold. Et saadant Ønske overfor Forfatteren synes ikke unaturligt, da han giver et omfattende til Dels meget interessant Eksempelmateriale ikke mindst vedrørende Delingen mellem faste og variable Omkostninger. Paa dette Omraade slaar Forfatteren med Eftertryk fast, at Deling mellem faste og variable Omkostninger kun er relativ og bliver forskellig efter det valgte Synspunkt, et Forhold, der er klart belyst ved en Diskussion af nogle regnskabsmæssige Undersøgelser af norsk Fragtfart i de sidste Aar.

I sin Beskrivelse af Forholdet mellem Kapitalens Desinvestering og Afskrivning støtter Forfatteren sig til Jevons Triangler, en Fremgangsmaade, der er egnet til Belysning af det paagældende Forhold, men man kunde dog nok paa dette Punkt have ønsket, at Forfatteren i samme Forbindelse

teoretisk bevis, samt i sit lyrisk opstemte begejstringsudbrud for den internationale guldfods afskaffelse (s. 123). Paa andre punkter kan forfatteren nærme sig det dilettantiske, saaledes i sin tro paa, at det er muligt for banksystemet ikke alene at tilpasse priser og omkostninger for samfundet som helhed, men ogsaa ved hjælp af kreditdiscriminering at nivellere de forskellige industrigrenes relative profit (s. 67—68) — i hvilken forbindelse monopoler og prisaftaler overhovedet ikke nævnes.

Trods ovennævnte mangler er Adarkars bog dog en nyttig tilvækst til den pengeteoretiske litteratur — et omraade, hvor man er taknemlig for selv ufuldkomne tilløb til at klarlægge forbindelsen mellem mange, ofte direkte modstridende, men næsten altid beslægtede teorier.

Ebbe Groes.

R. Kristensson: OMKOSTNINGER I BEDRIFTSØKONOMISK TEORI OG KALKULATION. H. Aschehoug & Co. 1936. 344 S.

Forfatteren, der er svensk Ingeniør og Docent i Driftsøkonomi ved den nyoprettede Handelshøjskole i Bergen, er i nærværende Arbejde stærkt præget af svensk og delvis tysk Tankegang, medens andre Retninger indenfor Faget ikke er berørt i tilsvarende Udstrækning; saaledes refereres Jantzens Arbejde fra 1919 indgaaende, medens de senere Arbejder kun kendes meget lidt; af amerikanske Forfattere indenfor Omraadet berøres Fortalere for standard-cost og Budgetregning ikke.

Indenfor det saaledes begrænsede Omraade behandles nogle af de centrale Problemer; Forfatteren omtaler S. 39 Schmalenbachs Hovedregel: »Die günstigste Beschäftigungsgrad liegt allgemein gesprochen immer da, wo Preis und Grenzkosten je Einheit sich decken« og udtaler S. 40, at »Reglen strider mod sund økonomisk Prispolitik«, hvorefter han opstiller som sin egen Regel: »Maksimal Gevinst opnaas i Regelen ved et Punkt, hvor Forøgelse i Omsætningsværdi er lige saa stor som den totale Forøgelse i Omkostningssum«. Læserne vil bemærke, at i det første Tilfælde er Efterspørgselskurven forudsat parallel med Mængdeaksen, hvilken Forudsætning man er gaaet bort fra i det andet Tilfælde.

I Stedet for denne efter min Opfattelse ikke videre frugtbare Diskussion vilde det have været værdifuldere, om man havde undersøgt, hvorledes Reglerne er anvendt i Praxis, og i Særdeleshed om man ikke i de nuværende Tider maa antage, at den enkelte Virksomheds Efterspørgselskurve paavirkes af de stedfundne Salg til lavere Pris, saaledes at Fremgangsmaaden i Alm. maa anvendes og bliver anvendt med et vist Forbehold. Et saadant Ønske overfor Forfatteren synes ikke unaturligt, da han giver et omfattende til Dels meget interessant Eksempelmateriale ikke mindst vedrørende Delingen mellem faste og variable Omkostninger. Paa dette Omraade slaar Forfatteren med Eftertryk fast, at Deling mellem faste og variable Omkostninger kun er relativ og bliver forskellig efter det valgte Synspunkt, et Forhold, der er klart belyst ved en Diskussion af nogle regnskabsmæssige Undersøgelser af norsk Fragtfart i de sidste Aar.

I sin Beskrivelse af Forholdet mellem Kapitalens Desinvestering og Afskrivning støtter Forfatteren sig til Jevons Triangler, en Fremgangsmaade, der er egnet til Belysning af det paagældende Forhold, men man kunde dog nok paa dette Punkt have ønsket, at Forfatteren i samme Forbindelse

havde søgt at karakterisere den Udvikling af Bedriftens Struktur, der er sket siden Jevons, og som maaske kunde belyses ved som tredje Dimension at sætte Kapitalinvesteringen i Relation til Arbejdet, saaledes at man søgte at følge Konsekvensen af, at der sker en Forskydning i Kapitalens Evne til at skabe Beskæftigelse fra at være væsentlig i Forbindelse med Desinvesteringen til nu at være væsentlig mere i Forbindelse med Investeringen.

Forfatteren sætter saaledes Tanker i Gang, som han ikke drager den fulde Konsekvens af, men der kan neppe være Tvivl om, at han med sin Bog dækker et Behov ikke mindst i de Krese, der har sat Handelshøjskolen i Bergen i Gang; jeg vil dog ønske, at han i kommende Udgaver ogsaa vil undersøge de rejste Spørgsmaals mere samfundsmæssige Sider og de relativt faste Omkostningers Stilling i Prispolitiken nærmere, saaledes f. Eks. Spørgsmaal om Differentialkalkulation af norske Jærnbaner og Elektricitetsværker, Spørgsmaal om standardiserede Former for Regnskaber (et Omraade, hvor der er ydet en betydelig Indsats baade i Norge og Sverrig), ligesom jeg vilde ønske mere Ligevægt mellem angelsaksisk og germansk Paavirkning.

Poul Peter Sveistrup.

BOSTADSPRODUKTIONSSAKKUNNIGAS BETÄNKANDE MED FÖRSLAG TILL LAG OM SPARFÖRENINGAR M. M. Stockholm 1935. 218 S.

BETÄNKANDE ANGÅENDE DELS PLANMÄSSIGT SPARANDE OCH DELS STATLIGA BOSÄTTNINGSLÅN (avgivet av Befolkningskommissionen). Stockholm 1936. 55 S.

Fra forskellige Sider har man i Sverige i de senere Aar interesseret sig for Planer om at fremme Opsparingen i den brede Befolkning. Interessen — der i mange Aar har været levende hos de svenske Sparekasser — har for nylig givet sig Udslag i de to ovennævnte Betænkninger, der begge — om end i mange Henseender forskellige — handler om Foranstaltninger til Fremhjælpning af den regelmæssige Opsparing.

Den førstnævnte Betænkning har sit Udspring i Ønsket om at fremme organiseret Opsparing med det Formaal at erhverve eget Hus og Hjem. Under Arbejdet kom Kommissionen til det Resultat, at der skulde organiseres Sammenslutninger af Sparere, »Spareforeninger«, over hele Landet for alle, som vilde opspare planmæssigt, d. v. s. efter en i hvert enkelt Tilfælde aftalt Plan med periodiske Indskud af en bestemt Størrelse. En saadan Plan skulde aftales i Forbindelse med et bestemt Spareformaal for hver enkelt. Spareformaalet kan være Erhvervelse af eget Hjem, men kan ogsaa angaa praktisk talt Erhvervelse af hvad som helst, naar det blot maa anses for fornuftigt. Spareren faar i en Række Tilfælde gennem sin regelmæssige Opsparing Ret til til sin Tid at opnaa en vis Kredit f. Eks. til Opførelse af eget Hus. Af mange Grunde skal Foreningen være knyttet til en Sparekasse. Det karakteristiske for Motiveringen for disse Forslag er Fremhævelsen af den planmæssige Opsparings Betydning og af, at en planmæssig Opsparing nødvendigvis for at lykkes maa være knyttet til et forud fastlagt Spareformaal.

Betænkning Nr. 2 er afgivet af Befolkningskommissionen. Den kommer til disse Spørgsmaal ud fra sin Interesse for Befolkningens Formerelse og det vil i denne Forbindelse sige for en Forøgelse af Ægteskabernes Antal, særlig i de yngre Aar. Befolkningskommissionen interesserer sig derfor særlig for at fremme den økonomiske Tryghedsfølelse gennem Opsparing